

Hanus Joensen, formaður í umboðsmannanevnd SEV's:

— Ja — vatnorkuútbýggingin er uppá rokning

— Og tað er ymiskt, sum talar fyri, at tað er bæði neyðugt og skilagott, at so er

— Hóast vit nú taka ein nýggjan motor í brúk á Sundsverkinum, so verður tørvur á størri orkuframleiðslu í næstum. Neyðugt verður tí sum skjótast at fáa gongd í vatnorkuútbýggingina. Verður henda útbýgging ikki sett í verk skjótt, so verður neyðugt at keypa fleiri motorar til oljuverkin.

Men upprunaliga projektið hjá SEV er so nógv broytt og víðkað at tað verður neyðugt aftur at fyrileggja vatnorkuprojektið fyri umboðsmannanevnd SEV's, áðrenn farast kann í gongd.

Tað er formaðurin í umboðsmannanevnd SEV's, Hanus Joensen, sum sigur hetta í samrøðu við Tíðindablaðið Sosialin

— Eftir teimum spurningum, sum SEV hevur fingið frá teimum einstøku limunum í friðingarnevndini í Føroyum at døma so tykist tað sum at tann reglugerð, hesar friðingarnevndir arbeiða eftir, er sera leystlig. Eg fari tí at seta eitt ávist spurnartekin við tær avgerðir, sum hesar nevndir taka.

Hetta sigur formaðurin í umboðsmannanevnd SEV's, Hanus Joensen í Hvalvík.

— Vit siggja eisini, at tað eru føddir formenn í hesum nevndum, sigur Hanus Joensen víðari. Dómarin er formaður í Yvirfriðingarnevndini, og sýslumennin eru formenn í teimum einstøku friðingarnevndunum. Tað

kunnu gott vera goðir dómarar og goðir sýslumenn, men teir nýtast ikki at vera teir allarbestu til at meta um, hvat skal og hvat ikki skal fríðast.

Hanus Joensen visir eisini til aðrar felagsskapir so sum umhvørvisverndarfelagsskapin.

— Eg hoyrði ein mann frá hesum felagsskapi í útvarpinum og tað mesta eg hoyrði hann tosa um vóru heilt onnur mál enn umhvørvi — eitt nú peningaligar spurningar. — Nú kenni eg ikki reglugerðir fyri tað felagið, men eg haldi tað vera lógið, at slíkur felagsskapur skal fara at leggja seg út í peningalig viðurskipti.

Hanus Joensen setir eisini eitt spurnartekin við

arbeiði hjá ávisum umboðsmannum í SEV. — Talan er oftani um býráðslimir, sum eru valdir inn í SEV, sum so brúka sín sess í SEV fyri at skaffa sínum valdemi arbeiðs-pláss tvs. at útbýgja SEV í síni egnu sókn mest møgulegt fyri at skaffa arbeiði.

Tá tað er komið so langt, so má ein siga, at hetta liggur útanfyri endamálið hjá SEV.

Hanus Joensen heldur tó at tað er ringt heilt at sleppa undan slíkum, og visir við hesum á, at eisini umboðsmannanevndin hevur sitt mark.

Innlitið

— Hava umboðsmenn hjá SEV nóg goðan møguleika at fylgja við í tí sum fyrst innan SEV, hvørjar avgerðir verða tiknar o.l.?

— Í dag haldi eg umboðsmenn hava tað, men kanska ikki tey fyrstu árin. Tað hevur vist seg, at teir fremstu verkfrøðingarnir í orkumálum hava verið sera ósamdir. Tað verður latið illa at hesum í dag, men eg vil siga, at tað var nógv verri fyrr. Ikki bert um hvussu tað skuldi byggjast út, men eisini hvar. Og skuldi ein ikki bygt út fyrr enn teir vóru samdir, so var eingin vatnorka í Føroyum í dag.

Hanus Joensen sigur víðari at tey vatnverkin, sum bygd eru hava roynst okkum væl. Hann visir eisini á, at tað seinastu árin hevur verið ser gjølla uppsett og framlagt, hvørjar ætlanir, sum SEV hevur havt. Tað hevur so hvør maður í umboðsmannanevndini fingið at

vita undan fundunum.

Ein og hvør umboðsmaður fær teir upplýsingar hann ynskir frá SEV til at framleggja í síni sókn.

Uppá rokning

— Vatnorkuútbýggingin, sum danska felagið Højgaard & Schultz skal standa fyri, skal gerast uppá rokning hevur verið sagt. Hvussu nógvan kunnleika hevur tú sum formaður í umboðsmannanevnd SEV's til tað?

— Tað hevur verið kjakast í SEV, um tað nú var rætt at gera arbeiði uppá rokning. Eg kann siga so mikið sum at umboðsmannanevndin hjá SEV hevur ongantíð verið fgein um at gera nakað uppá rokning. Og heldur ikki nú.

— Men tað hava tit so goðtikið nú viðvíkjandi útbýgging av vatnorkuni?

— Tað, sum varð samtykt viðvíkjandi vatninum í 1978, var uppá rokning, ja.

Hanus Joensen sigur, at skulu vit útbýgja vatnið eftir teimum nýggju uppskotunum sum eru gjørd, so slepst ikki undan at fara aftur til umboðsmannanevndina í SEV við málinum. Hetta orsakað av teimum stóru broytingunum í projektinum.

Hanus Joensen visir á, at SEV alla tíðina hevur verið ov langt aftur við at projektera. Har er so nakað, sum hann heldur kundi verið gjørt meira við.

— Tað hevur skund at útbýgja vatnið og skulu vit bjóða arbeiði út, so skal eitt stórt fyrireikingararbeiði til.

Seinast í 70-unum sóu menn at tað hevði skund at útbýgja vatnið og skuldi hetta gerast innan ikki ov langa tíð, so mátti tað gerast uppá rokning.

— Tað var sagt okkum í umboðsmannanevndini, at varð hetta gjørt uppá rokning, so kundi arbeiði byrja rættliga skjótt. Men skuldi tað bjóðst út, so gingu eini tvey ár, áðrenn nakað kundi gerast.

Var tað gjørt uppá tilbøð so vóru vit noyddir til at halda okkum til tilbøðið, men var tað gjørt uppá rokning, so var lættari at broyta projektið undir byggingini. Hetta var eisini eitt av argumentunum fyri at gera arbeiði uppá rokning.

— Heldur tú sjálvur, at tað er rætt at gera arbeiði, sum kanska fara at kosta upp ímóti milliárdini ella meira uppá rokning?

— Nei tað haldi eg ikki, men hetta er so nakað, sum umboðsnevndin hevur verið tvingað til at jatta orsakað av neyðstøðuni vit eru í viðvíkjandi tørvandi orku til at framleiða streym við. Men nakað annað, er so tað, at tað er ikki bert ein fyrimunur við akkordarbeiði, tí tá er neyðugt við einum sera munagóðum eftirliti.

Útbýggingin av vatnorkuni er meira umfevandi nú enn upprunaliga ætlað. Eisini verður nú skotið upp at gera arbeiði á aðrari raðfylgju enn upprunaliga ætlað.

Hetta ger at umboðsmannanevndin hjá SEV fer at taka støðu til málið, áðrenn arbeiðið kann fara í gongd leggur Hanus Joensen aftrat.

Kolið

— Tað hevur verið sagt í orkukjakinum nú um dagarnar, at SEV átti at útbýgt kolaorkuverk heldur enn oljuverkið á Sundi. Hvat heldur tú um tað?

— Í fjór vitjaði eg eitt nýtt kolaorkuverk í Danmark. Har eru nógvir faktorar, sum gera seg galdandi. Eg skal í hvussu er hava eina sera gjølla frágreiðing um henda spurningin, áðrenn eg kann goðtaka tæy tolini sum eru komin fram nú.

Hanus Joensen heldur, at tað er lógið at siggja menn úttala seg, at vatnið fer ongan veg og tí kunnu vit goyma tað og brúka kolið istaðin. — Men, kolið fer tá heldur ongan veg, so tað er lógið at fakmenn úttala seg soleiðis.

— Tað kann væl vera, at hasir kolaorkumenninir, sum hava vitjað her, eru skilagóðir, men eg má tó seta eitt spurnartekin við fremmandar ráðgevarar. T.d. hevur Orkuráðið verið hjá norskum felag, Bredal við SEV-projektinum. Eg haldi ikki, at tað var so heppið. Tí reint roknskaparliga so komu hesir norðmenninir heldur ikki so væl frá arbeiðinum. So eg veit av royndum, at tað er ikki altíð rætt at halda uppá tað, sum kemur úr útlöndum.

Eingir duga betri enn føroyingar sjálvir at skyna á, hvat er best at gera í Føroyum.

— Hvi fara vit tá til Højgaard og Schultz við vatninum?

— Tað er eitt felag, sum hevur arbeitt við vatninum fyrr. Tað vóru teir, sum útbýgdu vatnið í Vestmanna á sinni. Pen-

